

Tartu Linnavolikogu

Teie 09.11.2023

Meie 06.12.2023 nr 1-5/17456

Vastus arupärimisele Raekoja platsile rajatud ajutise liuvälja kohta

Tartu Linnavolikogu liige Silver Kuusik esitas 9. novembril 2023. a linnavalitsusele arupärimise, mis käsitles Tartu Raekoja platsile rajatud ajutist liuvälja ja Silver Kuusiku 14. septembril 2023. a esitatud arupärimisele vastamist.

14. septembri 2023. a arupärimine (edaspidi: esimene arupärimine) keskendus valdavas osas linnavalitsuse linnavarade osakonna tegevustele Raekoja platsi purskkaevu "Suudlevad tudengid" seisundi hindamisel ja purskkaevu rekonstrueerimisel. Arupärimisest nähtus ka arupärija kahtlus, et purskkaevu "Suudlevad tudengid" halb seisund, mis tingis vajaduse purskkaevu rekonstrueerida, võis olla seotud purskkaevu ümber kolmel talvel rajatud ajutisest liuväljast. Arupärimine oli adresseeritud abilinnapeale Raimond Tammele.

Linnavalitsus vastas esimesele arupärimisele linnavolikogu 12. oktoobri 2023. a istungil. Arupärimisele vastas vastavalt linnavalitsuse liikmete tööjaotusele abilinnapea Meelis Leidt, kuivõrd arupärimine puudutas tema koordineeritavat tegevusvaldkonda (linnavara) linnavalitsuses.

Vastuses esimesele arupärimisele lükkas linnavalitsus kategooriliselt ümber kahtluse, et Raekoja platsi purskkaevu kahjustused, mis tingisid purskkaevu rekonstrueerimise, oleksid kuidagi seotud kolmel talvel purskkaevu ümber ajutise liuvälja rajamisega ja liuvälja konstruktsioonist ning jääst lähtuvate võimalike kahjulike mõjudega. Linnavalitsuse hinnangul ei ole olnud võimalik tuvastada ühtegi sellist seost, et liuväli ja selle ehitamise meetodika oleks kuidagi muutnud purskkaevu tehnilist ja füüsilist seisukorda.

Linnavolikogu 12. oktoobri 2023. a istungil ei nõustunud arupärimise esitaja Silver Kuusik linnavalitsuse vastusega arupärimisele ja täiendavalt antud suuliste selgitustega. Silver Kuusik ja Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni teised liikmed ning Erakonna Eesti 200 fraktsiooni liikmed esitasid abilinnapeale Meelis Leidt'ile mitmeid küsimusi, mis puudutasid purskkaevu rekonstrueerimise asemel hoopiski ajutise liuvälja rajamisega seonduvat, mis väljusid abilinnapea Meelis Leidt'i vastutusala ja puudutasid ajavahemikku, mil ta ei olnud veel ametis Tartu abilinnapeana. Eelnevat arvestades on mõistetav, et sellistele spetsiifilistele küsimustele abilinnapea vastata ei osanud. See aga ei tähenda, et linnavalitsus oleks arupärimisele vastamisel eksinud Tartu linna põhimääruse vastu. Kuivõrd esialgne kirjalik arupärimine ei puudutanud ajutise liuvälja rajamise võimalikku õiguslikku alust, ei olnud abilinnapeal objektiivselt võimalik end ette valmistada sellega seotud küsimustele suuliselt vastuse andmiseks.

Linnavalitsus nõustub samas, et arupärimiste vastuste sisulist kvaliteeti on üldjuhul võimalik tõsta. Sellele aitaks aga kaasa ka see, kui volikogu liikmed sõnastaksid oma esialgses kirjalikus arupärimises kõik vastava teemaga seotud olulised küsimused ja neid huvitavad nüansid.

Silver Kuusiku 9. novembri 2023. a arupärimises soovitakse vastuseid lisaks järgmistele küsimustele:

- 1) Miks on Tartu linnavalitsus rikkunud ehitusseadustikku?
- 2) Kuidas toimus liuväljale loa andmine ning kuidas tagati rajatise ohutus?
- 3) Kes vastutas rajatise ohutuse eest?
- 4) Kes kannab linnas vastutust hoolsuskohustuse ja ehitusseadustiku täitmata jätmise eest?

Arupärimises esitatud küsimustele vastuse andmiseks on esmalt oluline täpsustada, et selle üle, kas Raekoja platsile püstitatud ajutine liuväli on ehitis või mitte, ei ole kunagi vaidlust olnud. Linnavalitsus nõustub seisukohaga, et tegemist on ajutise ehitisega (täpsemalt rajatisega). Vaidlus käib hoopiski selle üle, millise loamenetluse kaudu antakse linna nõusolek selliste lühiajalise kasutusega ehitiste püstitamiseks.

Linnavalitsus on teadlik ehitusseadustikus sätestatust ja selle lisadest 1 ja 2, mis nimetavad ära loa- ja teatisekohustusega ehitised. Praegusel juhul on küsimus hoopiski selles, kas lühiajaliselt püstitavate ehitiste puhul on omavalitsusüksuse luba ehitise püstitamiseks võimalik anda ka mõne muu loamenetluse raames.

Eestis on seni olnud valdav praktika, et kui ajutine ehitis püstitatakse lühiajaliselt avaliku ürituse raames sama üritusega seotud tegevuste ellu viimiseks, siis annab omavalitsusüksus vastava loa avaliku ürituse registreerimisel. Samast praktikast on juba aastakümneid lähtunud ka Tartu Linnavalitsus. Sellega seoses on vajalik kõrvaldada ka üks ebatäpsus linnavalitsuse esindaja poolt linnavolikogu 12. oktoobri 2023. a istungil suuliselt antud selgitustes. Linnavalitsus ei ole käsitletud ajutist liuvälja sündmusena, vaid sündmuseks on hoopiski avaliku üritusena registreeritud "Jõululinn Tartu", mille raames on ajutiselt püstitatud muuhulgas ka liuväli.

Tartu Linnavolikogu 17. aprilli 2019. a määruse nr 60 "Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded" (edaspidi: Määrus) § 3 lg 1 kohaselt reguleerib nimetatud määrus määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses oleval maa-alal vabas õhus toimuvate avalike ürituste korraldamise ja pidamise nõudeid.

Määruse § 4 lg 1 kohaselt tuleb avaliku ürituse pidamise soovist linnavalitsuse kultuuriosakonnale teada anda (esitada avaliku ürituse teade) vähemalt viisteist tööpäeva enne avaliku ürituse toimumist, kuid mitte varem kui kaksteist kuud enne ürituse toimumist. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt tuleb avaliku ürituse teates muu informatsiooni hulgas esitada ka ajutise ehitise või muu inventari paigaldamise soov (punkt 9).

Määruse § 5 lg 1 kohaselt korraldab linnavalitsuse kultuuriosakond avaliku ürituse teate kooskõlastamise isikutega, kellel on teates esitatud andmetest lähtuvalt vajalik pädevus ja avaliku ürituse pidamiseks antakse osakonna poolt luba, kui avaliku ürituse teade on esitatud Määruse nõuetele vastavalt ning saanud vajalikud kooskõlastused (Määruse § 6 lg 1).

Määruse §-s 8 on lisaks täpsustatud, et ürituse rahumeelse pidamise ja avalikust üritusest osavõtjate turvalisuse ja ohutuse on kohustatud tagama avaliku ürituse korraldaja (lõige 4 punkt 2) ("Jõululinn Tartu" avaliku ürituse puhul oli selleks Tiigi Seltsimaja).

Linnavalitsus nõustub, et senise praktika (et avaliku ürituse raames lühiajaliselt püstitatava ehitise püstitamise luba antakse vastava avaliku ürituse registreerimismenetluses) osas on võimalik esitada nii poolt- kui vastuargumente, kuid meil ei ole võimalik seejuures eitada sellise valdava praktika olemasolu. Selline praktika on tekkinud eelkõige põhjusel, et kehtivad seadused ei anna piisavaid ja mõistlikke lahendusi avalike ürituste korraldamisega seotud vajalike lühiajalise kasutusega ehitiste püstitamiseks. Seda võib nimetada ka teatavaks õiguslüngaks, mida erinevad omavalitsusüksused on püüdnud parimal võimalikul moel (kasutades selliste lühiajalise kasutusega ehitiste lubamiseks avaliku ürituse registreerimismenetlust) ületada. On oluline välja tuua, et lõppastmes on menetlusliigi valikust olulisem hoopiski see, et vastavas menetluses hinnatakse piisavalt kõiki vajalikke ja olulisi aspekte. Linnavalitsuse hinnangul on Tartu Raekoja platsi ajutine liuväli olnud seni ohutu nii selle kasutajatele kui ka liuväljaga seotud füüsilisele keskkonnale.

Igasuguste edasiste sarnaste vaidluste vältimiseks on Tartu Linnavalitsus pidanud siiski mõistlikuks senist praktikat muuta. Käesoleval aastal püstitati Raekoja platsi ajutine liuväli ehitusseadustiku alusel. Koostatud on ajutise liuvälja põhiprojekt, Tartu Linnavalitsuse 9. novembri 2023. a korraldusega nr 1144 on liuvälja püstitamiseks antud ehitusluba (võimaliku kasutamise ajaga kuni 01.04.2027) ja 2. detsembri 2023. a korraldusega nr 1223 kasutusluba. Ehitusprojektile on koostatud ka ekspertiis. Siinjuures on oluline selgitada, et ehitusloas märgitud liuvälja võimalik kasutamise aeg (kuni 01.04.2027) ei tähenda, et ajutine liuväli jääb Raekoja platsile kuni nimetatud ajani. Liuväli püstitatakse iga-aastaselt ja see on avatud kolm kuud (detsember kuni veebruar). Pärast seda (hiljemalt iga aasta 1. aprilliks) liuväli demonteeritakse.

Raekoja platsi ajutise liuvälja püstitamise osas linnavalitsuse senise praktika muutmine (ajutise liuvälja edaspidine püstitamine ehitusseadustiku alusel) ei tähenda aga, et linnavalitsus tunnistaks sellega, et linna varasem praktika oleks seniseid asjaolusid arvestades olnud ilmselt väär.

On oluline tähele panna, et käesoleval aastal Raekoja platsile ehitusprojekti ja ehitusloa alusel püstitatud ajutise liuvälja lahendus on pea üks-ühele sama varasematel aastatel püstitatuga (erinevus on vaid selles, et kahel esimesel aastal kasutati liuvälja kandvaks aluskehendiks liivapatja aga eelmisel ja ka käesoleval aastal puidust kaubaaluseid ning käesoleval aastal muutus vähesel määral ka piirete kinnituslahendus). Liuvälja külmutuslahenduse on planeerinud ja tootnud SUOMEN TEKIJÄÄ OY, kellel on selliste liuväljade rajamisel Soomes väga laialdane kogemus, ning selle paigaldamine on iga-aastaselt toimunud nende poolt antud juhiste järgi.

Koostatud ehitusprojekti (põhiprojekti staadiumis) läbi vaatamisel ja ehitusloa taotluse menetlemisel, ehitusprojektile ekspertiisi koostamisel ja kasutusloa menetluses valminud ajutise liuvälja ülevaatamisel on tunnistatud liuväli nõuetele vastavaks ja ohutuks. Linnavalitsuse hinnangul annab see kindluse väita, et ka eelneval kolmel aastal, mil ajutise liuvälja püstitamine lubati "Jõululinn Tartu" avaliku ürituse registreerimismenetluse raames (kuigi ilma põhiprojekti staadiumis ehitusprojekti koostamata), oli ajutine liuväli rajatisena ohutu.

Linnavalitsus kordab lõpetuseks oma eespool esitatud selgitust, et Eestis on seni olnud valdav praktika, et kui ajutine ehitis püstitatakse lühiajaliselt avaliku ürituse raames sama üritusega seotud tegevuste ellu viimiseks, siis annab omavalitsusüksus vastava loa avaliku ürituse registreerimisel. On väär väita, et selline praktika on ilmselt lubamatu või et selles menetluses hinnatakse selliste ajutiste ehitiste ohutusega seonduvat ilmselt ebapiisavalt. Nõustume aga, et tegemist võib olla teatava õiguslüngaga, mis oleks tulevikku silmas pidades mõistlik ületada.

Linnavalitsus hindab edaspidiselt, kas selles küsimuses on vaja teha ettepanekuid kehtivate õigustloovate õigusaktide täpsustamiseks. Raekoja platsi ajutise liuvälja osas jääb linnavalitsus aga ka edaspidi ehitusseadustikust tuleneva menetluse juurde.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Klaas

linnapea